

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابداری و حسابرسی مدیریت
سال اول / شماره چهارم / زمستان ۱۳۹۱

بررسی ارتباط کیفیت حسابداری با توانایی پیش‌بینی سود از دیدگاه سرمایه‌گذاران

امید پورحیدری

دانشیار گروه حسابداری دانشگاه شهید باهنر کرمان (مسئول مکاتبات)
omid@mail.uk.ac.ir

محمدصادق زارعزاده مهریزی

کارشناس ارشد حسابداری دانشگاه شهید چمران اهواز
ms_zarezadeh@yahoo.com

رضا تاکر

کارشناس ارشد حسابداری دانشگاه شهید چمران اهواز
reza_takor@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۱/۶/۲۰ تاریخ پذیرش: ۹۱/۹/۳۰

چکیده

هدف تحقیق حاضر، بررسی تأثیر کیفیت حسابداری بر توانایی سرمایه‌گذاران برای پیش‌بینی سودهای آتی شرکت‌های سودده و شرکت‌های غیرسودده، از طریق صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که توسط سازمان حسابداری حسابداری شده است. برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از مدل رگرسیون سود-بازده و اثرات متقابل همه متغیرهای مستقل تحقیق با متغیر کیفیت حسابداری استفاده شده است و معیار سنجش قابلیت پیش‌بینی سود، ضریب واکنش سودهای آتی می‌باشد. نتایج تحقیق در سطح شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۹ بیانگر آن است، زمانی که صورت‌های مالی شرکت‌ها توسط سازمان حسابداری مورد رسیدگی قرار گرفته است، سرمایه‌گذاران قادر به پیش‌بینی بهتر سودهای آینده هستند. با این حال، این نتایج در شرکت‌های غیر سودده قابلیت کاربرد ندارد.

واژه‌های کلیدی: گزارشگری مالی، کیفیت حسابداری، پیش‌بینی سود، سازمان حسابداری، بازده سهام.

۱- مقدمه

کریشان و همکاران^۶ (۲۰۰۰) دریافتند که بازده بازار با گزارش‌های مالی حسابرسی شده توسط چهار موسسه بزرگ حسابرسی رابطه نزدیکی دارد. بنابراین، آنان نتیجه گرفتند که کیفیت حسابرسی، قابلیت اتکای گزارش‌های مالی را افزایش می‌دهد.

با توجه به این‌که بر مبنای متون موجود اعتبار گزارشگری مالی، با افزایش کیفیت حسابرسی بالا می‌رود و اطلاعات حسابرسی شده مبنای تعیین سودهای آتی می‌باشد، در این تحقیق به بررسی تاثیر کیفیت حسابرسی بر پیش‌بینی سودهای سالانه پرداخته می‌شود.

هدف این تحقیق، بررسی تاثیر کیفیت حسابرسی بر قابلیت پیش‌بینی سود است. بررسی این هدف از چند جهت قابل تامل است:

۱) بعضی از مفاهیم (مانند ارزشیابی سهام شرکت) نیازمند پیش‌بینی سود است، در حالی که دانش بشر در این زمینه به ویژه برای پیش‌بینی بلندمدت سود محدود است.

۲) باورهای مدیریت مبنی بر این است که کیفیت حسابرسی بالا، قابلیت پیش‌بینی سود را افزایش می‌دهد [گراهام، همکاران^{۲۹}، ۲۰۰۵].

این تحقیق اعتبار و سودمندی این باورها را مورد آزمون قرار می‌دهد.

۲- چارچوب نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱- قابلیت پیش‌بینی سود

قابلیت پیش‌بینی سود به توان پیش‌بینی سود گفته می‌شود. در چارچوب هیأت استانداردهای حسابداری مالی آمریکا، قابلیت پیش‌بینی به عنوان بخشی از ویژگی مربوط بودن مطرح و بدین صورت تعریف شده است: "کیفیت اطلاعات که به استفاده‌کنندگان کمک می‌کند تا احتمال پیش‌بینی صحیح نتایج حال یا آینده را افزایش دهند" [دیچو و ژانگ^۸، ۲۰۰۹].

انجمن حسابداری آمریکا، در بیانیه تئوری حسابداری چنین بیان می‌کند: "در تدوین استانداردها معیار جامع، مفید بودن اطلاعات است" [واتز و زیمرمن^۹، ۱۹۹۰]. تقریباً ادبیات موجود در این زمینه موضوع مفید بودن را به تسهیل در تصمیم‌گیری مرتبط ساخته است. در اتخاذ

تصمیمات مربوط به آینده، همواره با عدم اطمینان روبرو است و کسانی در رقابت پیروز می‌شوند که بتوانند آینده را پیش‌بینی و بر اساس آن اقدام به تصمیم‌گیری کنند. با گسترش روزافزون دانش بشری، امکان پیش‌بینی بهتر آینده فراهم شده است. در حوزه حسابداری نیز مانند سایر علوم می‌توان از پیش‌بینی استفاده کرد [کارلوس و همکاران^۱، ۲۰۱۰]. از ویژگی‌های لازم برای مربوط بودن اطلاعات حسابداری، سودمندی در پیش‌بینی است. مفید بودن اطلاعات برای پیش‌بینی بدین معنی است که اطلاعات حسابداری باید به نحوی تهیه و ارائه شود که به استفاده‌کنندگان این اطلاعات در پیش‌بینی رویدادهای اقتصادی آتی کمک کند [هازینی و همکاران^۲، ۲۰۰۷].

صورت‌های مالی منبع اولیه اطلاعات مورد نیاز در بازار سرمایه است. اطلاعات این صورت‌ها باید برای استفاده‌کنندگان از اعتبار منطقی برخوردار باشد. حسابرسان با ارزیابی مستقل صورت‌های مالی از صحت و بیطرفی اطلاعات این صورت‌ها و تهیه آن بر اساس اصول پذیرفته شده حسابداری گزارش می‌دهند و به آن اعتبار می‌بخشند [بهن و همکاران^۳، ۲۰۰۷]. از دیدگاه استفاده-کنندگان صورت‌های مالی، گزارش حسابرسی به دلیل افزایش احتمال کشف اشتباهات با اهمیت و موارد عدم رعایت اصول پذیرفته شده حسابداری بسیار با ارزش است [نمازی و همکاران، ۱۳۹۰]. از این‌رو، کیفیت بالای حسابرسی، قابلیت اتکای گزارشگری را با کاهش خطاهای عمدی و غیرعمدی در سودهای تاریخی افزایش می‌دهد [بکر و همکاران^۴، ۱۹۹۸].

با توجه به این‌که اطلاعات سودهای تاریخی، شاخص مناسبی برای ارزیابی عملکرد آتی شرکت نمی‌باشد، لذا پیش‌بینی سودهای آتی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. قدرت پیش‌بینی سودهای آتی با وجود اطلاعات مالی قابل اتکا افزایش می‌یابد. تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که برای پیش‌بینی سودهای آتی واحد اقتصادی، از اطلاعات سودهای تاریخی گذشته استفاده می‌شود [اسکیپر^۵، ۱۹۹۱]. یکی از منابع شرکت‌ها برای پیش‌بینی سود، صورت‌های مالی شرکت‌هاست. لذا، اعتبار و قابلیت اتکای این صورت‌ها حائز اهمیت است [واتز و زیمرمن^۹، ۱۹۹۰].

حسابرسی می‌پذیرند. از آنجا که کیفیت واقعی حسابرسی قبل از انجام حسابرسی و یا در حین حسابرسی مشاهده‌پذیر نیست، پژوهشگران به دنبال یافتن متغیرهای معتبری هستند تا بر اساس آن بتوان کیفیت واقعی حسابرسی را ارزیابی کرد [فرانسیس و وانگ^{۱۵}، ۲۰۰۸].

به پیروی از مطالعه دی‌آنجلو، بسیاری از محققان در مطالعات تجربی رابطه مثبتی بین اندازه موسسات حسابرسی و کیفیت حسابرسی یافته‌اند. معمولاً موسسات حسابرسی بزرگ به علت داشتن کارکنان بیشتر و با تجربه‌تر دارای کیفیت حسابرسی بالاتری می‌باشند. اما، اینکه این ویژگی می‌تواند معرف کیفیت واقعی حسابرسی باشد تاکنون پاسخ روشنی به این پرسش داده نشده است. زیرا، از دیدگاه اقتصادی و شواهد تجربی، زیان ناشی از قصور در کشف و گزارش تحریف‌های با اهمیت در موسسات بزرگ درخور توجه است. ضمن آنکه ارائه کیفیت حسابرسی یکسان برای تمام صنایع یا تجارت در زمان‌های مختلف منطقی به نظر نمی‌رسد [فرانسیس و وانگ، ۲۰۰۸].

اگرچه، اندازه‌گیری کیفیت واقعی حسابرسی مشکل است، اما اندازه‌گیری برداشت عموم از کیفیت حسابرسی میسر بوده و می‌توان واکنش بازار در مقابل اطلاعات حسابرسی شده را مشاهده کرد. اصولاً در بازارهای کارا برداشت از کیفیت حسابرسی باید معرف کیفیت واقعی حسابرسی باشد. تحقیق انجام شده توسط لی و همکاران^{۱۶} (۲۰۰۷) توانسته است تا اندازه‌های این موضوع را روشن کند. آنان در تحقیق خود به بررسی این موضوع پرداختند که آیا برداشت از کیفیت حسابرسی توسط استفاده کنندگان، معرف کیفیت واقعی حسابرسی است یا خیر. نتایج تحقیق وی نشان داد که برداشت استفاده‌کنندگان از کیفیت حسابرسی معرف کیفیت واقعی حسابرسی است.

به طور کلی، تحقیقات انجام شده در زمینه کیفیت حسابرسی را می‌توان در دو گروه کلی، انگیزه عرضه حسابرسی با کیفیت بالا و انگیزه تقاضا برای حسابرسی با کیفیت بالا تقسیم کرد. از دیدگاه عرضه‌کنندگان خدمات حسابرسی، تحقیقات انجام شده بر عواملی تاکید می‌کند که بر توانایی‌های حسابرسان در ارائه خدمات حسابرسی با

تصمیم از مهمترین نکات مورد توجه، نتیجه تصمیم است که به دلیل ارتباط نتیجه تصمیم به آینده تعیین نتیجه و پیامد تصمیم از طریق پیش‌بینی صورت می‌گیرد. بنابراین، اطلاعات حسابداری برای این که بتواند در راستای تسهیل تصمیم‌گیری به سرمایه‌گذاران کمک کند، باید دارای توان پیش‌بینی باشد [بانکر و چن^{۱۷}، ۲۰۰۶].

۲-۲- کیفیت حسابداری

تاکنون برای کیفیت حسابرسی تعاریف گوناگونی مطرح شده است. از رایج‌ترین تعاریف درباره کیفیت حسابرسی تعریفی است که توسط دی‌آنجلو^{۱۱} (۱۹۸۱) ارائه شده است. وی کیفیت حسابرسی را، ارزیابی بازار از احتمال این که حسابرس اولاً؛ تحریفات با اهمیت در صورت‌های مالی یا سیستم حسابداری صاحب کار را کشف کند و ثانیاً؛ تحریف با اهمیت کشف شده را گزارش دهد، تعریف کرده است. احتمال کشف تحریف‌های با اهمیت توسط حسابرس به شایستگی او و احتمال این که تحریف‌های با اهمیت کشف شده را گزارش کند، به استقلال حسابرس بستگی دارد [اعتمادی و همکاران، ۱۳۸۸]. تیتمان و ترومن^{۱۲} (۱۹۸۶) کیفیت حسابرسی را میزان صحت و درستی اطلاعاتی تعریف کرده‌اند که پس از حسابرسی در اختیار سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرد. پالمروس^{۱۳} (۱۹۸۸) کیفیت حسابرسی را بر حسب میزان اعتباردهی حسابرس تعریف کرده است. از آنجا که هدف حسابرسی، ایجاد اطمینان نسبت به صورتهای مالی است، لذا کیفیت حسابرسی به معنای عاری بودن صورتهای مالی حسابرسی شده از تحریفات با اهمیت است [نمازی و همکاران، ۱۳۹۰]. دیویدسون و نیو^{۱۴} (۱۹۹۳) کیفیت حسابرسی را توانایی حسابرس در کشف و گزارش تحریفات با اهمیت و نیز کشف دستکاری انجام شده در سود خالص می‌دانند.

بر اساس تعاریف ارائه شده در بالا، کیفیت واقعی حسابرسی مبتنی بر درک استفاده‌کنندگان یا به اصطلاح استنباط بازار از کیفیت حسابرسی است. بنابراین، در بسیاری از مطالعات، کیفیت حسابرسی را بدون تفکیک آن به کیفیت واقعی حسابرسی و برداشت از کیفیت

کیفیت بالا تاکید دارد و از دیدگاه متقاضیان خدمات حسابرسی، تحقیقات انجام شده با عواملی سروکار دارد که بر خواسته استفاده کنندگان گزارش‌های حسابرسی مانند سهامداران تأثیر می‌گذارد [تو و ونگ^{۱۷}، ۱۹۹۳].

۳-۲- پیشینه تحقیق

داویس و سو^{۱۸} (۲۰۰۰) رابطه بین نوع موسسه حسابرسی و خطای پیش‌بینی سود (تفاوت سود واقعی و سود پیش‌بینی شده) را برای ۸۵۵ شرکت طی سال‌های ۱۹۸۱ تا ۱۹۹۸ بررسی کردند. نتایج تحقیق آنان نشان داد که بین نوع موسسه حسابرسی و خطای پیش‌بینی سود رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

کلارسون^{۱۹} (۲۰۰۰) در تحقیقی به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و صحت پیش‌بینی سود توسط مدیریت پرداخته است. یافته‌های تحقیق با استفاده از مدل دیویدسون و نیو^{۲۰} (۱۹۹۳) نشان داد که رابطه بین کیفیت حسابرسی و پیش‌بینی سود توسط مدیریت منفی و معنی‌دار است.

دانگ^{۲۱} (۲۰۰۴)، کیفیت حسابرسی واقعی را مورد ارزیابی قرار داد و به این نتیجه رسید که کیفیت حسابرسی واقعی با سطوح بالای مدیریت سود (یعنی فعالیت مدیریت سود در سطح بسیار زیاد صورت می‌گیرد) مرتبط بوده ولی بین کیفیت حسابرسی و پیش‌بینی سود توسط تحلیل‌گران مالی رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

پیوت و جنین^{۲۲} (۲۰۰۵) به بررسی کیفیت حسابرسی و مدیریت سود در شرکت‌های فرانسوی پرداختند. آنان ۲۵۵ مشاهده سال شرکت را طی سال‌های ۱۹۹۹-۲۰۰۲ مورد بررسی قرار دادند و دریافتند شرکت‌هایی که توسط موسسات بزرگ حسابرسی، مورد رسیدگی قرار می‌گیرند با مدیریت سود کمتری مواجه نیستند و در واقع تفاوت‌های کیفیت حسابرسی موسسات بزرگ حسابرسی، تأثیری بر عدم مدیریت سود ندارد.

لی و همکاران^{۲۳} (۲۰۰۶) به تحقیق درباره رابطه بین دقت و محافظه کارانه بودن پیش‌بینی‌های سود حسابرسی شده شرکت‌های استرالیایی بین سال‌های ۱۹۹۸-۱۹۹۱ با استفاده از ۱۷۹ مشاهده پرداختند. نتایج تحقیق آنان

بیانگر آن بود که پیش‌بینی سود در شرکت‌هایی که حسابرسی آن توسط موسسات بزرگ حسابرسی انجام شده است در مقایسه با شرکت‌هایی که حسابرسی آن‌ها توسط سایر موسسات حسابرسی انجام گرفته است، از دقت بیشتری برخوردار می‌باشند. همچنین، یافته‌های تحقیق آنان نشان داد که بین پیش‌بینی‌های خوش‌بینانه و استفاده از خدمات موسسات بزرگ حسابرسی، رابطه معنی‌دار معکوسی وجود دارد.

بهن و همکاران^{۲۴} (۲۰۰۷) در تحقیقی به بررسی رابطه کیفیت حسابرسی و پیش‌بینی سود شرکت‌های آمریکایی برای دوره زمانی ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۱ پرداختند. در این تحقیق کیفیت حسابرسی را بوسیله دو متغیر مستقل تخصص حسابرس و اندازه موسسه حسابرسی تعیین کردند. تخصص حسابرس بر مبنای دارایی‌های شرکت صاحبکار نسبت به کل دارایی‌های شرکت‌ها در صنایع خاص و اندازه حسابرس بر اساس عضو پنج شرکت بزرگ حسابرسی بودن، سنجیده شد. نتایج تحقیق نشان داد که شرکت‌هایی که توسط حسابرسان با کیفیت‌تر حسابرسی می‌شوند، پیش‌بینی‌های سود صحیح‌تری دارند و شرکت‌هایی که توسط حسابرسانی غیر از پنج شرکت بزرگ حسابرسی می‌شوند، انحراف پیش‌بینی سود بیشتری دارند.

چانتائو و همکاران^{۲۵} (۲۰۰۷) در تحقیق خود به تجزیه و تحلیل شناخت بازار از کیفیت حسابرسی بین تعدادی از موسسات حسابرسی کوچک در بازار حسابرسی چین پرداختند. این تحقیق برای دوره‌ی زمانی ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۳ انجام شد و ضریب واکنش سود به عنوان معیار ارزیابی کیفیت حسابرسی مورد استفاده قرار گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که رابطه بین اندازه موسسه حسابرسی و درک سرمایه‌گذار از کیفیت سودآوری مثبت بوده و اندازه‌های مختلف موسسات حسابرسی روی کیفیت حسابرسی تأثیرگذار است و بطور نسبی سرمایه‌گذاران، موسسات حسابرسی بزرگ‌تر را دارای کیفیت حسابرسی بالاتری می‌دانند.

هازینی^{۲۶} (۲۰۰۹) در تحقیقی به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و پیش‌بینی سود پرداخت. وی در تحقیق خود از اطلاعات ۳۷۳۶ شرکت سودده و اطلاعات

۶۸۱ شرکت غیرسودده طی سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۲ استفاده کرد. نتایج تحقیق وی نشان داد که کیفیت حسابرسی دارای رابطه معنی‌داری با قدرت پیش‌بینی سود است و سرمایه‌گذاران در شرکت‌هایی از توانایی بیشتری برای پیش‌بینی سود برخوردارند که توسط چهار موسسه بزرگ حسابرسی، حسابرسی شده‌اند.

چانگ و همکاران^{۲۷} (۲۰۰۹) در تحقیق خود رابطه بین کیفیت و شهرت حسابرسی را با تصمیمات مالی در شرکت‌ها مورد بررسی قرار دادند. آنان مدل و شواهدی ارائه کردند که نشان می‌دهد کیفیت و شهرت حسابرسان بر تصمیمات مالی شرکت‌ها تاثیر دارد و نشان دادند که کیفیت بالای حسابرسی از تاثیر شرایط بازار بر تصمیمات مالی شرکت‌ها و نیز ساختار سرمایه آنها می‌کاهد.

رحمانی (۱۳۸۷) در تحقیقی عوامل موثر بر دقت پیش‌بینی سود را مورد بررسی قرار داد. در این پژوهش تاثیر عوامل مختلفی از جمله گزارش حسابرسان و نوع صنعت بر دقت پیش‌بینی سود بر روی ۵۸ شرکت نمونه برای سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۵ مورد آزمون قرار گرفت. نتایج تحقیق وی وجود رابطه معنادار بین گزارش حسابرسی با دقت پیش‌بینی سود را تایید نمود.

اعتمادی و همکاران (۱۳۸۸) به بررسی رابطه بین تخصص صنعت حسابرسان و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج تحقیق آنان نشان داد، شرکت‌هایی که حسابرسان آنها متخصص صنعت است دارای ضریب واکنش سود بالاتری نسبت به شرکت‌هایی که حسابرسان آنها متخصص صنعت نیست، می‌باشد. به عبارت دیگر، حسابرسان متخصص صنعت، حسابرسی با کیفیت‌تری به صاحبکاران خود ارائه می‌کنند.

علوی و همکاران (۱۳۸۸) در تحقیقی به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و انحراف پیش‌بینی سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۵ پرداختند. آنان در تحقیق خود از متغیرهای نوع تخصص حسابرسان و درجه ورشکستگی شرکت و غیره استفاده کردند و برای آزمون فرضیات از مدل بهن^{۲۸} بهره گرفتند. نتایج تحقیق آنان نشان داد زمانی که شرکت‌ها بوسیله حسابرسان متخصص در

صنعت حسابرسی می‌شوند، صحت پیش‌بینی سود بالاتر و انحراف پیش‌بینی سود کمتر است. همچنین، اندازه موسسه حسابرسی با انحراف پیش‌بینی سود، رابطه معکوس دارد.

حساس یگانه و آدین‌فر (۱۳۸۹) به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و اندازه موسسه حسابرسی پرداختند. به همین منظور، موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی در زمره حسابرسان کوچک و سازمان در زمره حسابرسان بزرگ قرار گرفتند. روش مورد استفاده پژوهش روش دو وجهی بوده و تحلیل‌های آماری انجام شده بیانگر رابطه معنادار و معکوس بین کیفیت حسابرسی و اندازه موسسه حسابرسی است.

۳- فرضیه‌های پژوهش

با توجه به مطالعات پیشین، در این تحقیق رابطه‌ی بین کیفیت حسابرسی و پیش‌بینی سود بررسی شده است. برای این منظور فرضیه‌های تحقیق به شرح زیر تدوین شده است:

فرضیه اول: توانایی سرمایه‌گذاران برای پیش‌بینی سود شرکت‌هایی بیشتر است که صورت‌های مالی آنها توسط سازمان حسابرسی مورد حسابرسی قرار می‌گیرد.

فرضیه دوم: اهمیت رابطه بین کیفیت حسابرسی و توانایی سرمایه‌گذاران برای پیش‌بینی سود در شرکت‌های سودده و شرکت‌های زیان‌ده یکسان نیست.

۴- روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع اکتشافی است که به روش کتابخانه‌ای داده‌های آن جمع‌آوری گردیده است. جامعه آماری مورد مطالعه این تحقیق، کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار تهران در ابتدای سال ۱۳۸۰ بوده است و تا پایان سال ۱۳۸۹ نیز عضویت خود را در بورس اوراق بهادار حفظ کرده‌اند و نمونه آماری این تحقیق با توجه به محدودیت‌های زیر انتخاب شده است:

الف) سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفندماه باشد،
ب) در طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۹ تغییر سال مالی یا تغییر فعالیت صورت نگرفته باشد.

در ایران، سازمان حسابرسی به دلیل تعدد کارکنان و قدمت بالا و با توجه به این که وسیع‌ترین کارهای حسابرسی را انجام می‌دهد و نیازهای اساسی دولت در زمینه حسابرسی و ارائه خدمات تخصصی مالی به بخشهای دولتی و تحت نظارت دولت را تأمین و اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی و آیین رفتار حرفه‌ای منطبق با موازین اسلامی را تدوین و تعمیم می‌دهد به عنوان موسسه بزرگ در نظر گرفته می‌شود. از این رو، در این مدل، متغیر مصنوعی حسابرسی در شرکت‌هایی که صورت‌های مالی آنها توسط سازمان حسابرسی مورد حسابرسی قرار می‌گیرد، عدد ۱ و برای سایر موسسات عدد صفر منظور شده است.

۶- یافته‌های پژوهش

جدول شماره (۱) آمار توصیفی متغیرهای تحقیق را به تفکیک شرکت‌های سودده و زیان‌ده نشان می‌دهد. میانگین بازده سهام، نرخ رشد دارایی‌ها و عایدی سود هر سهم شرکت‌های سودده نسبت به شرکت‌های زیان‌ده بیشتر است و همین امر باعث توجه بیشتر سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در این شرکتها می‌شود. از سوی دیگر، انحراف استاندارد تغییر سود هر سهم، نرخ رشد دارایی‌ها و عایدی سود هر سهم شرکت‌های سودده کمتر از شرکت‌های زیان‌ده بوده و بیانگر ریسک پایین‌تر سرمایه‌گذاری در شرکت‌های سودده است.

نتایج آزمون فرضیه اول

جدول شماره (۲) نتایج تحقیق را در سطح کل شرکت‌ها نشان می‌دهد. ضریب x_t مثبت و در سطح خطای ۵ درصد معنی‌دار است و نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران توانایی پیش‌بینی سودهای دو سال آینده را برای شرکت‌هایی را دارند که صورت‌های مالی آنان توسط موسساتی غیر از سازمان حسابرسی، حسابرسی شده است.

ج) اطلاعات مالی مورد نیاز در دسترس باشد.
د) شرکت‌های انتخابی باید قبل از سال ۱۳۸۰ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.
با توجه به محدودیت‌های مزبور، از میان شرکت‌های حاضر در بورس اوراق بهادار تهران، ۱۵۲ شرکت انتخاب و تحقیق مورد نظر در مورد این نمونه انجام شد.

۵- مدل‌های تحقیق

در این تحقیق از مدل رگرسیون بازده-سودهای آینده کولین و همکاران (۱۹۹۴)، برای سنجش قابلیت پیش‌بینی سود و آزمون فرضیه‌های تحقیق استفاده شده است [کولین و همکاران^{۳۰}، ۱۹۹۴]. مدل مورد استفاده در این تحقیق به صورت زیر است:

$$CFO_{it} = b_0 + b_1 X_{it} + \sum_{k=1}^2 b_{k+1} X_{it+k} + \sum_{k=1}^2 b_{k+N+1} R_{it+k} + b_{2N+2} EP_{t-1} + b_{2N+3} AGE_t + u_t$$

که در آن R_t بازده سهام در سال t ؛ R_{t+1} بازده سهام در سال $t+1$ ؛ R_{t+2} بازده سهام در سال $t+2$ ؛ X_t تغییر سود هر سهم در سال t ؛ X_{t+1} تغییر سود هر سهم در سال $t+1$ ؛ X_{t+2} تغییر سود هر سهم در سال $t+2$ است که از طریق قیمت سهام در پایان تیرماه سال بعد همگن شده است.

AGE_t نرخ رشد دارایی در سال t و EP_{t-1} عایدی سود هر سهم است که از طریق تقسیم سود هر سهم در دوره $t-1$ نسبت به قیمت سهام در پایان تیرماه سال بعد بدست می‌آید.

برای آزمون اثر بالقوه کیفیت حسابرسی بر توانایی سرمایه‌گذاران در پیش‌بینی سودهای آتی، مدل بالا با متغیر مصنوعی حسابرسی (AUDIT) تعدیل و به صورت زیر مورد آزمون قرار گرفته است [الی و همکاران^{۳۱}، ۲۰۰۷]:

$$R_t = b_0 + b_1 X_{it} + \sum_{k=1}^2 b_{k+1} X_{it+k} + \sum_{k=1}^2 b_{k+2} R_{it+k} + b_6 EP_{t-1} + b_7 AGE_t + b_8 AUDIT_t + b_9 [AUDIT_t * X_{it}] + \sum_{k=1}^2 b_{k+9} [AUDIT_t * X_{it+k}] + \sum_{k=1}^2 b_{k+1} [AUDIT_t * R_{it+k}] + b_{14} [AUDIT_t * EP_{t-1}] + b_{15} [AUDIT_t * AGE_t] + u_t$$

جدول شماره ۱: آمار توصیفی متغیرهای تحقیق بر حسب شرکتهای سودده و شرکتهای زیان‌ده

متغیر مستقل	شرکتهای سودده				شرکتهای زیان‌ده			
	میانگین	حداکثر	حداقل	انحراف استاندارد	میانگین	حداکثر	حداقل	انحراف استاندارد
R	۲۵/۷۸	۳۱۲/۱	-۸۷/۰۳	۶۲/۹۱	۹/۶۶۰	۲۴۳/۸	-۹۵/۶	۵۵/۴۷
X	۰/۰۱۷	۱۴/۴۹	-۹/۳۴	۱/۳۵۴	۰/۲۲۰	۱۲/۹۱	-۷/۲۹	۲/۵۶۵
AG	۰/۲۶۹	۱/۷۶۷	-۰/۹۶	۰/۲۹۹	۰/۱۵	۱/۴۷۴	-۰/۸۲	۰/۳۰۸
EP	۰/۲۰۸	۱/۶۴۵	-۰/۰۵۴	۰/۲۲۰	۰/۱۲۶	۲/۳۰۶	-۱/۶۲	۰/۳۴۸

جدول شماره ۲: نتایج تاثیر کیفیت حسابرسی بر قدرت سرمایه‌گذاران برای پیش‌بینی سود آینده

متغیر مستقل	ضریب	آماره آزمون	متغیر مستقل	ضریب	آماره آزمون
مقدار ثابت	۰/۱۱۲	۳/۲۸*	AUDIT	۰/۱۰۱	۲/۲۱*
R_{t+1}	-۰/۰۶۹	-۱/۴۰	$AUDIT * R_{t+1}$	-۰/۰۳۶	-۰/۵۲۸
R_{t+2}	-۰/۰۱۶	-۰/۳۶۷	$AUDIT * R_{t+2}$	-۰/۰۹۲	-۱/۳۰
X_t	۰/۰۴۴	۰/۹۰*	$AUDIT * X_t$	۰/۰۹۹	-۱/۸۹*
X_{t+1}	۰/۰۳۲	-۵/۸۵**	$AUDIT * X_{t+1}$	۰/۰۰۴	۰/۲۶۹*
X_{t+2}	۰/۰۱۴	-۳/۹۷**	$AUDIT * X_{t+2}$	۰/۰۳۵	۳/۱۸**
AG _t	۰/۳۹	۵/۰۸**	$AUDIT * AG_t$	۰/۰۵۷	۰/۵۰۷
EP _{t-1}	۰/۰۰۹	-۰/۱۱۱	$AUDIT * EP_{t-1}$	۰/۰۰۷	۰/۰۷۳
ضریب تعیین	۰/۲۰۰۹		آماره F	۱۰/۷۴	
R^2 تعدیل شده	۰/۱۸۲۲		P-value	۰/۰۰۰	

*** به ترتیب در سطح خطای ۱٪ و ۵٪ معنادار.

شرکتهای غیر سودده نشان می‌دهد. ضریب X_t در شرکتهای سودده ۰/۲۹۱ بوده و در سطح خطای ۵ درصد نیز معنی‌دار است؛ در حالی‌که، همین ضریب در شرکتهای غیر سودده منفی و بی‌اهمیت است. این نتایج با نتایج تحقیقات هین^{۳۳} [۱۹۹۵] و هازینی^{۳۳} [۲۰۰۹] مبنی بر این‌که اهمیت رابطه بین بازده سالانه سهام و تغییرات سود کوتاه مدت برای شرکتهای غیر سودده نسبت به شرکتهای سودده ضعیف‌تر است، سازگار می‌باشد.

همچنین، یافته‌های جدول شماره (۳) نشان می‌دهد که در شرکتهای غیر سودده، ضریب تعیین برای X_{t+1} و X_{t+2} در هیچ‌یک از سطوح اطمینان معنی‌دار نبوده و به ترتیب برابر $-۰/۰۰۶$ و $۰/۰۲۱$ است. این یافته‌ها حاکی از این است که در شرکتهای غیر سودده که صورت‌های مالی آنان توسط شرکتهایی غیر از سازمان حسابرسی، حسابرسی شده‌اند، سرمایه‌گذاران قادر به پیش‌بینی سودهای آینده نیستند.

ضریب برآورد X_{t+1} و X_{t+2} نیز مثبت و در سطح خطای ۱ درصد معنی‌دار است. ارزش افزایشی کیفیت حسابرسی برای پیش‌بینی سرمایه‌گذاران از طریق $AUDIT * X_{t+1}$ و $AUDIT * X_{t+2}$ بیان شده است. همان‌گونه که در جدول شماره دو نشان داده شده است، این ضرایب مثبت و در سطح خطای ۵ درصد معنی‌دار هستند. این نتایج نشان می‌دهد که بازده جاری سهام شرکتهایی که صورت‌های مالی آنان توسط سازمان حسابرسی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد رابطه قویتری با سودهای آتی شرکت دارند. بنابراین، فرض اول تحقیق بر اساس نتایج بدست آمده تایید می‌شود.

نتایج آزمون فرضیه دوم

برای آزمون فرض دوم، نمونه تحقیق به دو گروه شرکتهای سودده و شرکتهای زیان‌ده تقسیم شده و مدل رگرسیونی شماره دو برای هر گروه به طور جداگانه مورد برازش قرار گرفته است. جدول شماره (۳) ضریب واکنش سود قوی‌تری را برای شرکتهای سودده نسبت به

خطای ۵ درصد و ۱ درصد معنی‌دار است و این حاکی از تاثیر کیفیت حسابرسی بر قدرت پیش‌بینی سودهای آینده سرمایه‌گذاران است. به طور کلی، نتایج برای شرکت‌های سودده بیان می‌کند که سرمایه‌گذاران قادر به پیش‌بینی تغییرات سود دو سال آینده هستند و این توانایی حتی زمانی بهبود می‌یابد که صورت‌های مالی این شرکت‌ها توسط سازمان حسابرسی حسابرسی می‌شوند.

در مقابل، شواهد بیان می‌کند در شرکت‌های سودده با صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط شرکتهایی غیر از سازمان حسابرسی، سرمایه‌گذاران قادر به پیش‌بینی سودهای دو سال آینده را دارند. ضرایب تعیین برای X_{t+1} و X_{t+2} مثبت و در سطح خطای ۱ درصد معنی‌دار است. برای تعیین تاثیر کیفیت حسابرسی بر توانایی سرمایه‌گذاران برای پیش‌بینی سودهای آینده، یافته‌های نگاره (۳) نشان می‌دهد که در شرکت‌های سودده ضرایب تعیین برای X_{t+1} و X_{t+2} مثبت بوده و به ترتیب در سطح

جدول شماره ۳: تاثیر کیفیت حسابرسی بر پیش‌بینی سود: شرکت‌های سودده در مقابل شرکت‌های زیان‌ده

متغیر مستقل	شرکت‌های سودده	شرکت‌های زیان‌ده	متغیر مستقل	شرکت‌های سودده	شرکت‌های زیان‌ده
مقدار ثابت	۰/۱۰۲ (۲/۰۹*)	۰/۰۴۱ (۱/۰۴۱)	AUDIT	۰/۲۴۸ (۳/۳۵**)	۰/۱۳۳ (۲/۰۲*)
R_{t+1}	-۰/۰۵۷ (-۱/۰۳۹)	-۰/۱۴ (-۱/۲۷)	$AUDIT * R_{t+1}$	-۰/۰۳۴ (-۰/۴۵۹)	-۰/۰۶۵ (-۰/۳۷)
R_{t+2}	-۰/۰۶۹ (-۱/۶۳)	۰/۱۸ (۱/۷۸)	$AUDIT * R_{t+2}$	-۰/۰۵۰ (-۰/۶۸۲)	-۰/۳۱ (-۱/۶۹)
X_t	۰/۲۹۱ (۱/۲۴۵*)	-۰/۰۲ (-۱/۴۱)	$AUDIT * X_t$	۰/۴۰ (-۱/۶۸*)	۰/۱۱ (۰/۸۱۷)
X_{t+1}	۰/۰۹۶ (-۲/۹۳**)	-۰/۰۰۶ (-۰/۳۲)	$AUDIT * X_{t+1}$	۰/۰۱۰ (-۰/۲۲*)	۰/۰۰۰۹ (۰/۰۰۲)
X_{t+2}	۰/۰۶۶ (-۳/۱۲**)	۰/۰۲۱ (۱/۶۲)	$AUDIT * X_{t+2}$	۰/۰۶۲ (۲/۶۳**)	-۰/۰۷۹ (-۲/۷۷**)
AG_t	۰/۴۱۶ (۴/۱۹**)	۰/۲۵ (۱/۴۸)	$AUDIT * AG_t$	-۰/۱۲ (-۰/۸۳۲)	-۰/۱۴ (-۰/۵۷)
EP_{t-1}	۰/۱۸۹ (۱/۱۶۶)	-۰/۰۲۷ (-۰/۴۳)	$AUDIT * EP_{t-1}$	-۰/۰۶۰۳ (-۲/۴۷*)	۰/۰۱۷ (۰/۰۸۰)
R^2	۰/۱۵۱	۰/۱۸۲	آماره F	۵/۷۸	۱/۸۹
Adj R^2	۰/۱۲۵	۰/۰۸۶	P-value	۰/۰۰	۰/۰۲۹

**،* به ترتیب در سطح خطای ۱٪ و ۵٪ معنادار. اعداد داخل پرانتز مقادیر آماره t می‌باشند

نتایج تحقیق بر روی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۹ نشان داد که اندازه موسسه حسابرسی (سازمان حسابرسی در مقابل موسسات خصوصی) عامل موثری در کیفیت حسابرسی بوده و صورتهای مالی شرکت‌هایی از کیفیت حسابرسی بیشتری برخوردار هستند که توسط سازمان حسابرسی مورد رسیدگی قرار گرفته‌اند. در پژوهش‌های بهن و همکاران (۲۰۰۷)، علوی و همکاران (۱۳۸۸) و ... مشخص شده بود در شرکت‌هایی که صورت‌های مالی آنها

۷- نتیجه‌گیری بحث

شواهد نشان داد که صورت‌های مالی اطلاعات ارزشمندی را برای اتخاذ تصمیمات و پیش‌بینی سود در اختیار سرمایه‌گذاران قرار می‌دهد. زمانی که این صورت‌های مالی توسط موسسات بزرگ و مشهور حسابرسی مورد حسابرسی قرار می‌گیرد، توانایی سرمایه‌گذاران برای پیش‌بینی سودهای آتی شرکت افزایش می‌یابد. در این تحقیق، تاثیر کیفیت حسابرسی بر روی قدرت پیش‌بینی سود از دیدگاه سرمایه‌گذاران بررسی شد.

۴) بررسی چگونگی افزایش کیفیت حسابرسی در موسسات حسابرسی کوچک.

۵) بررسی تاثیر وجود کمیته حسابرسی داخلی بر روی کیفیت حسابرسی.

کاربست نتایج و توجه به نتایج و پیشنهادات پژوهش حاضر مستلزم توجه به محدودیت‌های زیر است:

۱) اولین محدودیت مربوط به ویژگی خاص تحقیق-های نیمه تجربی است که در حوزه علوم انسانی رایج است. به عبارت دیگر، تأثیر متغیرهای دیگری که کنترل آن‌ها خارج از دسترس محقق است و امکان تأثیرگذاری آن‌ها بر نتایج تحقیق دور از ذهن نیست.

۲) اظهار نظر حسابرس در برخی از شرکت‌های مورد بررسی به صورت مشروط بوده و بندهای مشروط بعضاً رقم سود عملیاتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اگر اطلاعات منعکس شده در صورت‌های مالی بر اساس بندهای مورد نظر حسابرس تعدیل شود، ارقام تعدیل شده به واقعیت نزدیک‌تر خواهد بود. اما به دلیل محدودیت خاص هر تحقیق، داده‌های مورد نظر از صورت‌های مالی و بدون هیچ‌گونه تعدیلی گردآوری شده است.

۳) به علت اعمال برخی معیارهای گزینشی در انتخاب شرکت‌های مورد مطالعه تحقیق، انتخاب شرکت‌های نمونه با محدودیت مواجه است.

فهرست منابع

- ۱) اعتمادی، حسین؛ محمدی، امیر و مهدی ناظمی. (۱۳۸۸). "بررسی رابطه بین تخصص صنعت حسابرس و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق تهادار تهران"، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی، شماره ۱ و ۲، صص ۳۲-۱۷.
- ۲) حساس یگانه، یحیی و کاوه آذین‌فر. (۱۳۸۹). "رابطه بین کیفیت حسابرسی و اندازه موسسه حسابرسی"، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۶۱، صص ۸۵-۹۸.
- ۳) نمازی، محمد؛ بایزیدی، انور و سعید جبارزاده. (۱۳۹۰). "بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و مدیریت سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق

توسط موسسات بزرگ حسابرسی حسابرسی شده‌اند، توانایی سرمایه‌گذاران برای پیش‌بینی سود بیشتر است که نتایج این تحقیق نیز با نتایج تحقیقات مشابه مطابقت دارد. با این وجود، این نتایج برای شرکت‌های زیان‌ده صادق نبوده و در واقع مورد تأیید قرار نگرفت که این نتایج با نتایج تحقیقات هین (۱۹۹۵)، چانتائو و همکاران (۲۰۰۷) و هازینی (۲۰۰۹) مبنی بر این‌که اهمیت رابطه بین بازده سالانه سهام و تغییرات سود کوتاه مدت برای شرکت‌های غیر سودده نسبت به شرکت‌های سودده ضعیف‌تر است، سازگار می‌باشد.

نتایج پژوهش حاضر شواهدی فراهم نمود که پیشنهادات زیر قابل ارائه است:

- ۱) با توجه به نتایج این تحقیق به موسسات حسابرسی کوچک توصیه می‌شود در راستای افزایش کیفیت کار خود با ادغام و تشکیل موسسات بزرگ کیفیت کار خود را افزایش دهند.
- ۲) به سهامداران و هیأت مدیره شرکت‌ها توصیه می‌شود، در انتخاب حسابرس، عامل اندازه موسسه را مد نظر قرار دهند.
- ۳) به استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی توصیه می‌شود که برای انجام سرمایه‌گذاری و ملاک قرار دادن صورتهای مالی شرکت‌ها، کیفیت این صورتهای را مدنظر داشته باشند.

همچنین بر مبنای نتایج حاصل از آزمون فرضیات تحقیق و با در نظر گرفتن اهمیت موضوع، پیشنهادهای زیر در ارتباط با این تحقیق برای پژوهش‌های آتی ارائه می‌گردد:

- ۱) بررسی و آزمون سایر متغیرهای موثر بر دقت پیش‌بینی سود (مانند اندازه شرکت، ورشکستگی، اهرم عملیاتی، شاخص‌های کلان اقتصادی، نرخ هزینه سرمایه) و همچنین استفاده از سایر مدل‌های پیش‌بینی سود و مقایسه تطبیقی آنها.
- ۲) بررسی دوباره تحقیق با مشاهدات بیشتر و به تفکیک هریک از صنایع و مقایسه آن‌ها با یکدیگر.
- ۳) بررسی تأثیر تغییر اجباری و اختیاری حسابرس و تأثیر تخصص موسسات حسابرسی بر روی کیفیت حسابرسی پیش‌بینی سود.

- 15) 15. Davis. L. R & Soo. B. (2000). "Auditor Tenure, Auditor Independence and Earnings Management", available at www.ssrn.com.
- 16) 16. De Angelo. (1981). "Auditor size and audit quality", Journal of Accounting and Economics, Vol. 31.
- 17) 17. Dichev, I. and V.W. Tang. (2009). "Earnings Volatility and Earnings Predictability", Journal of Accounting and Economics, No. 47, pp. 160-181.
- 18) 18. Francis, J. R. and D. Wang. (2008). "The Joint Effect of Investor Protection and Big 4 Audits on Earnings Quality around the World", Contemporary Accounting Research, Vol. 25, No. 1, pp. 157-191.
- 19) 19. Graham, J., Campbell, H., Rajgopal, S. (2005). The economic implications of corporate financial reporting. Journal of Accounting and Economics, No. 40, pp. 3-73.
- 20) 20. Hayn. C. (1995). "The information content of losses", Journal of Accounting and Economics, Vol. 20, No. 2, pp. 125-53.
- 21) 21. Hussainey. K. (2009). "The impact of audit quality on earnings predictability", Managerial Auditing Journal, Vol. 24, No. 4, pp. 340-351.
- 22) 22. Krishnan, J. and Schauer, P.C. (2000), "The differentiation of quality among auditors: evidence from the not-for-profit sector", Journal of Practice & Theory, Vol. 19, No. 2, pp. 9-26.
- 23) 23. Lee. P. J, Taylor. S. J & Stephen. T. L. (2006). "Auditor conservatism and audit quality: evidence from IPO earning forecasts", International journal of auditing, Vol. 10, No. 3, pp. 183-199.
- 24) 24. Lee, B.B., Cox, S. and Roden, D. (2007). "Have the big accounting firms lost their audit quality advantage: evidence from the returns-earnings relation", Journal of Forensic Accounting, Vol. 8, pp. 271-86.
- 25) 25. Palmrose, Z. (1988), "An analysis of auditor litigation and audit service quality", The Accounting Review, Vol. 64, No. 1, pp. 55-73.
- 26) 26. Piot. C. & Janin. R. (2005). "Audit quality and earnings management in france", available at www.ssrn.com.
- 27) 27. Schipper. K. (1991). "Commentary on analysts forecasts", Journal of accounting Horizons. Vol. 5, No. 4, pp. 105-121.
- 28) 28. Schleicher, T., Hussainey, K. and Walker, M. (2007), "Loss firms' annual report narratives and share price anticipation of earnings", The British Accounting Review, Vol. 39 No. 2, pp. 153-171.
- 29) 29. Titman, S. and Trueman, B. (1986), "Information quality and the valuation of new
- بهدار تهران"، فصلنامه تحقیقات حسابداری، شماره ۹، صص ۴-۲۱.
- ۴) رحمانی نصرآبادی، محمد. (۱۳۸۷). "عوامل موثر بر دقت سود پیش‌بینی شده توسط شرکت‌ها"، پایان-نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اقتصادی و دارایی دانشگاه مازندران.
- ۵) علوی‌طبری، سیدحسین. خلیفه‌سلطان، سیداحمد و ندا شهبندیان. (۱۳۸۸). "کیفیت حسابرسی و پیش-بینی سود"، فصلنامه تحقیقات مالی، شماره ۳، صص ۱-۱۴.
- 6) 6. Banker. R. D and Chen. L. T. (2006). "Predicting earnings using a model based on cost variability and cost stickiness", The Journal on Accounting Review, Vol. 8, No. 2, pp. 285-307.
- 7) 7. Becker, C. L., DeFond, M. L., Jiambalvo, J. and Subramanyam, K. R. (1998), "The effect of audit quality on earnings management", Contemporary Accounting Research, Vol. 15, No. 1, pp. 1-21.
- 8) 8. Behn. B. K, Choi. J. H & Kang. T. (2007). "Audit Quality and Properties of Analyst Earning Forecasts", available at www.ssrn.com.
- 9) 9. Charles. E. J., Stanley J. C, and Charlotte C. H. (2010). "The Impact of Audit Quality on Earnings Management to Achieve User Reference Points In EPS", The Journal of Applied Business Research, Vol, 26, No, 1, pp. 19-30.
- 10) 10. Chuntao. L, Frank. M. S & Wong. S. M. L. (2007). "Audit firm size and perception of audit quality: evidences from a competitive audit market in china", available at www.ssrn.com.
- 11) 11. Clarkson. P. M. (2000). "Auditor quality and the accuracy of management earnings forecasts", The University of Queensland and, Simon Fraser University.
- 12) 12. Collins. D.W, Kothari. S.P, Shanken, J. and Sloan. R.G. (1994). "Lack of timeliness and noise as explanations for the low contemporaneous return-earnings association", Journal of Accounting and Economics, Vol. 18, No. 3, pp. 289-324.
- 13) 13. Dang, L. (2004), "Assessing actual audit quality", PhD Dissertation, Drexel University, Philadelphia, PA.
- 14) 14. Davidson, R.A. and Neu, D. (1993), "A note on association between audit firm size and audit quality", Contemporary Accounting Research, Vol. 9, No. 2, pp. 479-88.

- issues", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 8, No. 2, pp. 159-72.
- 30) 30. Teoh, S. H. and Wong, T. J. (1993), "Perceived auditor quality and the earnings response coefficient", *The Accounting Review*, Vol. 68 No. 2, pp. 346-366.
- 31) 31. Waztts. R. L. and Zimmerman. J. L. (1990)."Positive Accounting Theory: A Ten Year Perspective", *Journal of Accounting Review*, Vol. 65, No. 1, pp. 131-156.
- 32) 32. Chang. X., Dasgupta. S and Hilary. G. (2009). "The Effect of Auditor Quality on Financing Decisions", *The Journal of Accounting Review*, Vol. 84, No. 4.

یادداشت‌ها

1. Charles, Stanley and Charlotte
2. Schleicher, Hussainey and Walker
3. Behn, Choi and Kang
4. Becker, DeFond, Jiambalvo and Subramanyam
5. Schipper
6. Waztts and Zimmerman
7. Krishnan and Schauer
8. Dichev and Tang
9. Waztts and Zimmerman
10. Banker and Chen
11. De Angelo
12. Titman and Trueman
13. Palmrose
14. Davidson and Neu
15. Francis and Wang
16. Lee, Cox and Roden
17. Teoh and Wong
18. Davis & Soo
19. Clarkson
20. Davidson and Neu
21. Dang
22. Piot & Janin
23. Lee, Taylor and Stephen
24. Behn, Choi & Kang
25. Chuntao, Frank & Wong
26. Hussainey
27. Chang., Dasgupta and Hilary
28. Behn
29. Graham, Campbell & Rajgopal
30. Collins, Kothari, Shanken and Sloan
31. Lee, Cox and Roden
32. Hussainey
33. Hayn